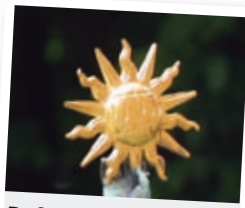

Det händer i påsk
Läs mer på sidan 6

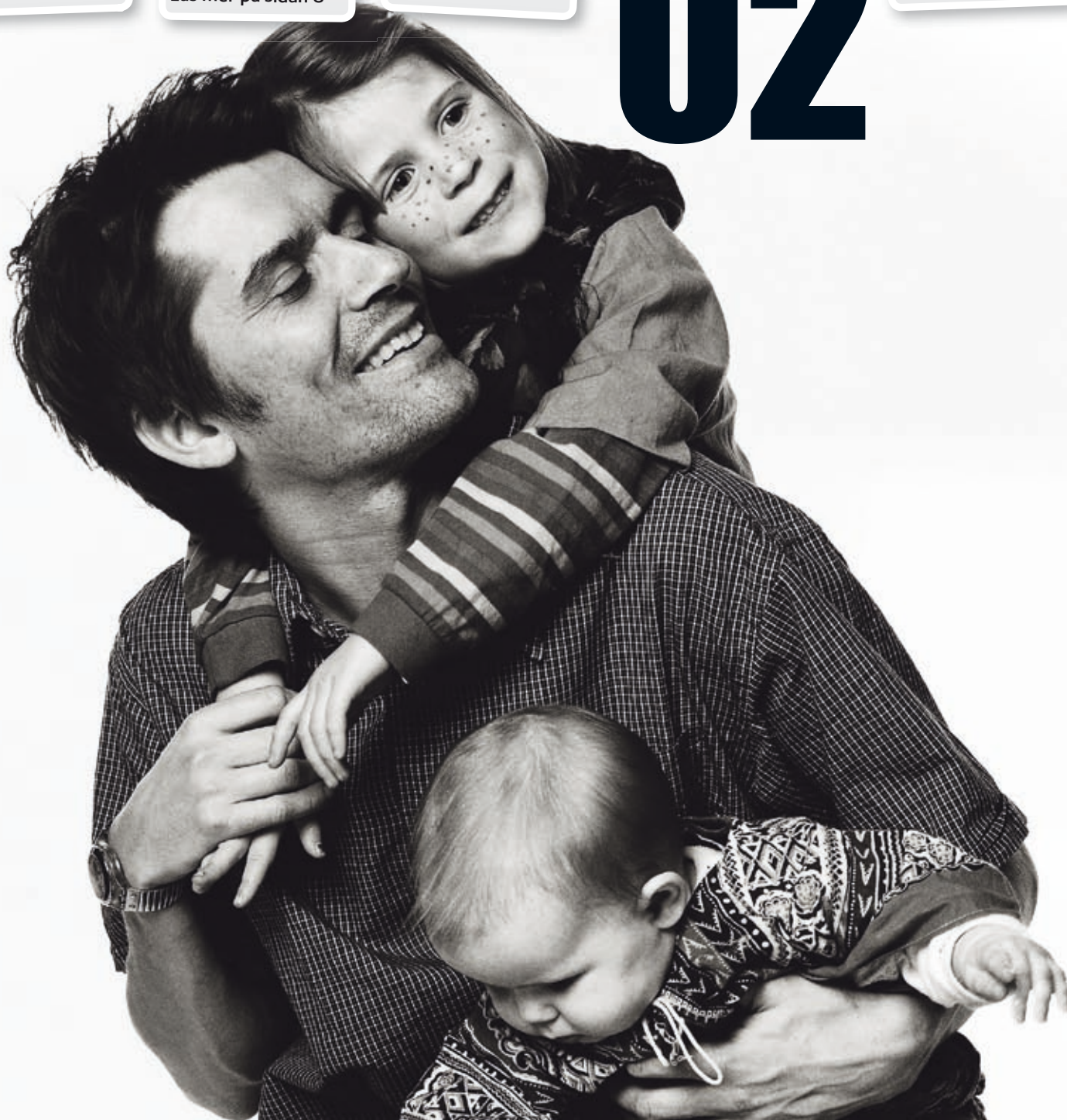
Påskens traditioner
Läs mer på sidan 8

Reformationen del 2
Läs mer på sidan 10

En hand att hålla i
Läs mer på sidan 12

UllaBritt Berglund om de tio budorden

En manual för livet som visar vägen till mening och bättre relationer. [Läs mer på sidorna 4-5](#)

ÖSTERHANINGE FÖRSAMLING

Besöksadress Runstensvägen 14
Postadress Box 113, 136 22 Haninge
Telefon växel 08-555 670 00
telefonid mån-fre kl 08.30-12.00
Telefax 08-555 670 03

HEMSIDA
www.osterhaningeforsamling.se

E-POST:
osterhaninge.forsamling@osterhaninge.com

PLUSGIRO 10 00 04-1

BOKNING AV DOP
Karin Olausson 08-555 670 25

**BOKNING AV VIGSEL
ELLER BEGRAVNING**
Marika Guhrén 08-555 670 04

KYRKOGRÅDSFÖRVALTNINGEN
Kyrkogårdschef Kai Toneby 08-555 670 01
Assistent Carolina Hösöyén 08-555 670 02
E-post: kyrkogarden@osterhaninge.com

**BEHÖVER DU PRATA MED NÅGON
SOM HAR TYSTNADSPLIKT?**
En präst finns alltid tillgänglig
måndag-fredag kl 10.00-12.00.
Ring vår växel 08-555 670 00 eller besök oss.
Mellan kl 21.00-06.00 kan du nå
Jourhavande präst på telefon 112.

KYRKOHERDE Martin Marcolla
Telefon 08-555 670 34, bostad 08-777 56 49

REDAKTION & INFORMATION
Redaktör/informatör
Charlotte Persson 08-555 670 36
Informationsassistent
Catharina Fredrikson 08-555 670 35
Grafisk produktion AD Design, Stockholm
Tryck 08-Tryck, Stockholm
Omslagsfoto: Stefan Estassy/Briljans

VÅRA KYRKOR

S:T ESKILS KYRKA
Runstensvägen 14. Box 113, 136 22 Haninge
Telefon 08-555 670 00

ÖSTERHANINGE KYRKA
Klockarlötsvägen. Telefon 08-500 320 82

JORDBRO KYRKA
Moränvägen 17, 136 51 Haninge
Telefon 08-504 100 60

VENDELSÖ KYRKA
Skomakarvägen 18, 136 70 Haninge
Telefon 08-448 38 30

BRANDBERGENS FÖRSAMLINGSLOKAL
Jungfruns gata 415
Telefon 08-777 07 83

Svenska kyrkan
ÖSTERHANINGE FÖRSAMLING

Notiser

S:T ESKILS ORGELDAGAR

Välkommen till S:t Eskils orgeldagar fredag 21.5 – söndag 23.5, tre dagar med temat ”Orgel och folkmusik”. Följ med på en resa till en värld av vackra toner där instrument, röster och orgel förenas. För konserttider, se www.osterhaningeforsamling.se och Mitt i Haninge.

FAMILJERÅDGIVNING

Kyrkans Familjerådgivning i Stockholm erbjuder kvalificerad hjälp i samband med samlevnads- och livskriser. Avgiften är subventionerad för dig som är medlem i Österhaninge församling. För mer info se www.kyrkansfamiljeradgivning.org eller ring 08-615 11 70 för tidsbokning – korta kottider.

PILGRIMSVANDRING

Att pilgrimsvandra innebär både en yttre och en inre vandring – att ge sig ut på vägar och stigar i sitt sökande efter livets djup och i längtan efter uppbrott. Pilgrimstanken har fötts ur ett behov av andlighet, inre ro och stillhet. Vi vandrar från S:t Eskils kyrka i Handen till Österhaninge kyrka, en vandring på ca 8 km. Lördag 29 maj kl 9.30. Ledare: Attila Neumerker. Ingen kostnad. Anmälan senast 21 maj till e-post: osterhaninge.forsamling@osterhaninge.com, telefon: 08-555 670 00 (kl 8.30-12) eller via hemsidan.

NY DIAKON

Jag heter Malin Persson och är diakon i Österhaninge församling från och med den första januari. Jag diakonvigdes för Strängnäs stift för tre år sedan och har sedan dess jobbat i Nynäs- hamns församling.

Min grundutbildning är sjuksköterska och då jobbade jag främst med äldre. Mina arbetsuppgifter här i församlingen är främst äldreverksamhet/daglediga och Sjukhuskyrkan. Jag kommer ursprungligen från Ånge i Medelpad.

KONFIRMATION 2010-11

I mitten av maj får du som är född 1996 en inbjudan till konfirmationsläsning. Du kan snart läsa mer om konfirmation på hemsidan www.osterhaningeforsamling.se och anmäla dig. I maj inbjuder vi dig och dina föräldrar till informationsträffar där vi berättar mer om de olika alternativen, ni får träffa ledarna och det finns möjlighet att ställa frågor.

Informationsträffar: Onsdag 26 maj och tisdag 1 juni kl 19 i S:t Eskils kyrka.

» Dagkollo

DAGKOLLO

Kostnad: 100:- inkl lunch. Begränsat antal platser, endast ett kolloalternativ per barn. Anmälan till respektive kyrka.

S:t Eskils kyrka 7-12 år

Period 1:

Må-fre 14-18 juni kl 10-15.

Period 2:

Sö-to 20-24 juni kl 10-15.

Lek, bibelberättelser, pyssel, bad och utflykter.

Anmälan: osterhaninge.forsamling@osterhaninge.com eller 555 670 00 kl 8.30-12.00. För mer information: Helena Andersson eller Anki Bokvist 555 670 47, 070-375 71 83.

Jordbro kyrka 10-12 år

Sommarskoj med tema "Medelhavet" 16-18 juni och 21-23 juni, kl 10-15.

Lek, pyssel, utflykter, musik, drama och andra spännande saker!

Ledare: Maria Larsson, Ulla Sunesson och Barbro Widarsson.

Frågor och anmälan: Maria Larsson 504 100 67 maria.larsson@osterhaninge.com

Vendelsö kyrka 9-12 år

14-18 juni kl 10-15.

Vi träffas och har kul tillsammans – skapande verksamhet, lek, pyssel, bibelberättelser och bad om det blir fint väder.

Ledare: Britt Lindberg, Ninni Winberg och Susanne Kumlin.

Frågor och anmälan: Britt Lindberg 448 38 35. britt.lindberg@osterhaninge.com

FÖRELÄSNING

Barns behov och föräldrars möjligheter – det moderna föräldraskapet. En föreläsning om utvecklingspsykologi, parrelationer och olika perspektiv på föräldraskap. Möjlighet att ställa egna frågor om ditt barns utveckling. Louise Hallin är barnmorska och leg. psykoterapeut, specialrådgivare i TV4:s nyhetsmorgon och i SR P4. Hon grundade Sveriges första privata mödravård på Munkbron 1985. Fri entré. Tisdag 13 april kl 19 S:t Eskils kyrka i samarbete med Haninge kommun.

Att vandra in i påsken

Betraktelse

Carita Wigell, präst

När jag började arbeta i Österhaninge församling 1996 fick jag se en videospelning av en påskvandring i S:t Eskils kyrka där personal och frivilliga medverkade. Jag blev eld och lågor – att framföra påskens starka budskap som en upplevelsevandring var en strålande idé!

Nu har jag fått vandra med i fjorton år. Till en början var jag en av kvinnorna vid graven – Maria – Jakobs mor. Jag kom till graven för att smörja Jesu kropp och upplevde uppståndelsens stora mysterium. En ängel visade sig och förkunnade att graven var tom. Det var vi som fick veta det först, vi kvinnor som hade kommit till graven tidigt i gryningen. Det kom att påverka mig mer än jag hade räknat med. Är detta verkligen sant, ja, då måste vi springa ut i världen och berätta det! Graven är tom, Kristus har uppstått, ja, han är sannerligen uppstånden!

Några år senare fick jag rollen att vara berättaren – den person som går med och leder skolklasserna genom påskvandringens olika scener. På så sätt har jag fått vara med om påskens oerhört dramatiska händelser år efter år.

Vandringen startar med palmsöndagen då kvinnan kommer med sin nardusflaska och smörjer Mästarens huvud och går vidare till den gemensamma måltiden på skärtorsdagskvällen som också handlar om hur Jesus instiftar nattvarden. Vi går till Getsemane och vi får vara med när Jesus ber och lärjungarna somnar. Då kommer Judas med några soldater och anger Mästaren.

Vi förflyttar oss in i körsalen där Petrus sviker sin älskade Mästare vid elden och vi upplever hur Jesus ställs inför översteprästen och döms till döden och blir korsfäst och dör på korset. Allt framställs på ett enkelt sätt och berättelsen får liv genom de medverkandes övertygande insats.

Under dessa vandringar har jag haft förmånen att få gå in i påskens händelser med alla mina sinnen och med min kropp, själ och ande. Vandringen slutar i kyrkorummet där vi möter den levande och uppståndne Jesus som bjuder lärjungarna på en enkel måltid med fisk och bröd. Glad påsk!

Onsdag 31 mars kl 18.30 påskvandring S:t Eskils kyrka

TEXT: CHARLOTTE PERSSON
FOTO: INGER BLADH

Prenumerera på Nyhetsbrevet – vinn boken!

Nu kan du få aktuell information om vad som händer i din församling via e-post. Gå in på hemsidan www.osterhaningeforsamling.se och anmäl dig till nyhetsbrevet. Nya prenumeranter under mars och april, deltar i utlottningen av 5 exemplar av UllaBritt Berglunds bok "De tio budorden i vår tid". De som får en bok meddelas via e-post under vecka 18.

De tio

Tio Guds bud är fyratusen år gamla, men kan än i dag fungera som utgångspunkt för dig som vill förbättra dina relationer och nå ökad självinsikt. UllaBritt Berglund har skrivit boken "De tio budorden i vår tid". Hon ser budorden som en manual för både livet och själen – de visar hur man finner lycka, harmoni och mening i det vardagliga.

– Livet går aldrig på räls. Saker och ting inträffar hela tiden som omkullkastar våra planer, säger UllaBritt. Men med de tio budorden kan man lära sig att följa med i händelsernas gång, lära sig att acceptera det man inte kan förändra och få mod att förändra det man kan. Innehållet i budorden är tidlöst och varje tidsålder behöver ta del av andemeningen i dem.

UllaBritt Berglund beskriver budorden som en checklista tillgänglig för alla, där man kan pricka av vad som behöver åtgärdas i livet för att må bättre både fysiskt och mentalt. Hon menar att budorden är en bruksanvisning för själen i tio punkter som vi ofta lämnar oläst, trots att vi behöver vägledning och evighetsstarka råd för att ta tillvara vår stund på jorden.

– Att memorera dem tar en halvtimme och är en investering för resten av livet.

Hur skulle buden formuleras idag?

UllaBritt har i sin bok omtolkat buden för att göra dem mer levande för oss moderna människor. I en mer positiv tappning men med samma andemening som tidigare. Hennes drivkraft har varit att göra det bibliska budskapet lättillgängligare för nutidsmänniskan.

budorden i vår tid

– Levnadsråd som är skrivna i negativ form är helt enkelt inte inbjudande att följa. Den åtta gånger upprepade formuleringen ”Du skall inte” får motsatt effekt och buden blir i praktiken verkningslösa. Det brukar vara bättre att koncentrera sig på vad man eftersträvar istället för på det man vill undvika.

Var medveten om vad du sätter främst
 Var aktsam om det heliga
 Var ledig och vila dig regelbundet
 Var stolt över ditt ursprung
 Var varsam om ditt eget och andras liv
 Var trogen mot din partner
 Var hederlig i allt du gör
 Var uppmärksam på dina tankar
 Var tacksam för vad du har
 Var glad åt andras framgång

Den enda man kan förändra är sig själv och all förändring kräver en medveten viljeakt. Kanske har den negativa formuleringen *Du skall inte* också gjort oss blinda för vad vi faktiskt får, tror UllaBritt.

– Om Gud en enda gång i historien bemödar sig om att skriva ner något kan det inte vara ovidkommande. Det borde betyda något för varje människa oavsett religionstillhörighet.

Att vårda sina relationer

Livet består av relationer – att relatera till medmänniskan, Gud, naturen och vårt eget inre. Det innebär att människans främsta livsuppgift är att vårda sina relationer. Andlighet är relation och den längsta relationen är den vi upprättar med oss själva. Andlighet är helt enkelt närvaro i livet. Det är inte något främmande och annorlunda utan det vanliga livet levtt tillsammans med Gud. I Oxford English Dictionary definieras andlighet som något mycket jordnära: the real sense of significance of something. Den verkliga känslan för någontings betydelse.

De tio budorden kan alltså vara utgångspunkten för den som vill förbättra sina relationer och nå ökad självinsikt. De är en sammanfattning av vad vi har lärt oss om relationshantering sedan urminnes tider. Kanske är de vårt viktigaste kulturarv. Instruktionerna är fortfarande giltiga även om formuleringarna känns ålderstigna. För den som vill leva ett andligt liv är de nycklar till mental befrielse och ett meningsfullare liv.

Var medveten om vad du sätter främst, tolkar UllaBritt det första budet. Hon menar att buden har kommit till för vår skull – inte för Guds skull – för att skydda oss. Att vi be-

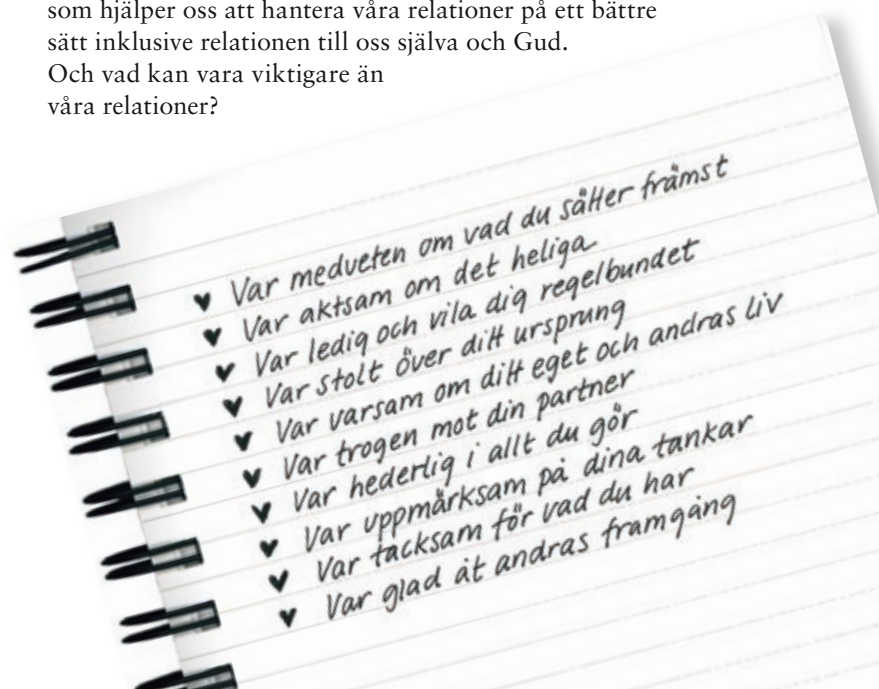
höver dem för att kunna leva bättre tillsammans i kärlek och omtanke. Det är ingen tillfällighet att just det här budet kommer först. Det formar de övriga och sätter in dem i sitt rätta sammanhang. Det här budet ställer rannsakande frågor som inbjuder till medvetet ställningstagande. Vad i livet kommer först för dig?

Tidlösa levnadsråd

På ytan förändras livet men i sina djupaste delar åldras det inte. Där är människan tidlös. Det osynliga i människan, själen, anden, samvetets röst förändras inte. Det förblir intakt genom alla tidsåldrar. Därför kan buden upplevas som rimliga i all mänsklig samlevnad trots att de har varit norm under fyra tusen år. De kom till innan någon av världreligionerna – judendom, buddism, kristendom, hinduism och islam – hade etablerats på jorden. Bibelns texter har ett psykologiskt och andligt ärende långt mer än ett historiskt och moraliskt. Tolkar vi dessutom buden som mentala vägvisare istället för moraliska förbud blir de till ännu större hjälp. Buden är anpassningsbara till alla tiders sätt att formulera sig.

– Definitivt kan boken vara till hjälp för dem som söker svar på existentiella frågor, säger UllaBritt. Budorden är en bruksanvisning för själen i tio punkter, en manual för livet som hjälper oss att hantera våra relationer på ett bättre sätt inklusive relationen till oss själva och Gud. Och vad kan vara viktigare än våra relationer?

UllaBritt Berglund är präst, föreläsare och författare. Hon föreläser på olika företag om livsglädje, ledarskap, hälsa och arbetsglädje. Hon är också skribent i tidningen PS! Personlig utveckling och psykologi, där hon svarar på läsarnas andliga och existentiella frågor om etik och moral. De tio budorden i vår tid är hennes sjunde bok. Tidigare har hon bl a skrivit en bok om sorg – Utan mörker inget ljus och boken Livsglädje.

Kalendarium

Gudstjänster

VARJE VECKA:

S:t Eskils kyrka onsdagar
8.00 Morgonmessa
12.00 Lunchmusik
Vendelsö kyrka torsdagar
18.30 Kvällsmessa

PALMSÖNDAG 28 MARS

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst
Magnus Back, ensemble ur
Österhaninge kyrkokör
11.00 Vendelsö kyrka
Gudstjänst med nattvard
Per Hilmer Larsson
Ann-Christine Wilund
16.00 Jordbro kyrka
Gudstjänst med små och
stora, nattvard, Veronica
Willner, Catharina Ekeberg
Minisången, Musikalgruppen

MÅNDAG 29 MARS

18.30 S:t Eskils kyrka
Passionsandakt
Håkan Nordgren

TISDAG 30 MARS

18.30 S:t Eskils kyrka
Passionsandakt
Eija Alpimaa Magnusson

31 mars Påskvandring
S:t Eskils kyrka

ONSDAG 31 MARS

18.30 S:t Eskils kyrka
Passionsandakt med
påskvandring
Attila Neumerker

SKÄRTORSDAG 1 APRIL

18.30 S:t Eskils kyrka
Skärtorsdagsmessa
Attila Neumerker
Catharina Ekeberg, sång

18.30 Vendelsö kyrka

Skärtorsdagsmessa
Per Hilmer Larsson

19.00 Jordbro kyrka

Skärtorsdagsmessa
Carl Henrik Widlund
Audite, Sara Bjäde

LÅNGFREDAG 2 APRIL

11.00 S:t Eskils kyrka
Långfredagsgudstjänst
Eija Alpimaa Magnusson
Österhaninge kyrkokör

11.00 Vendelsö kyrka

Långfredagsgudstjänst
Per Hilmer Larsson
Ann-Christine Wilund
15.00 Österhaninge kyrka
Musikgudstjänst *Korsets
väg*, Attila Neumerker
Österhaninge kyrkokör

16.00 Jordbro kyrka

Långfredagsgudstjänst
Vaka vid korset
Carl Henrik Widlund
Mats Sjöholm, kontrabas
Kristina Sjöholm, violin
Sara Bjäde, piano

PÅSKAFTON 3 APRIL

23.00 S:t Eskils kyrka
Påsknattsmessa
Magnus Back, ensemble ur
Österhaninge kyrkokör

PÅSKDAGEN 4 APRIL

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst med nattvard
Attila Neumerker
Carl Henrik Widlund
Österhaninge kyrkokör
Fredrik Ohlsson, trumpet

11.00 Vendelsö kyrka

Påskdagsgudstjänst
med små och stora
Mikael Gyllstedt
Ann-Christine Wilund

11.00 Österhaninge kyrka

Gudstjänst
Martin Marcolla
Per-Arne Hedin, solosång
Anders Kästel, trumpet

15.00 S:t Eskils kyrka

Gudstjänst på finska med
nattvard. Eija Alpimaa
Magnusson, ensemble ur
Österhaninge kyrkokör

4 april Ylva Eggehorn
kl 16.00 Jordbro kyrka

16.00 Jordbro kyrka

Påskdagsgudstjänst
Veronica Willner, Ylva
Eggehorn, Audite, P-O
Hellström, trumpet, Sara
Bjäde. Vid kyrkfikat:
Jesus idag Ylva Eggehorn,
författare och poet

ANNANDAG PÅSK 5 APRIL

11.00 S:t Eskils kyrka
Gudstjänst med nattvard
Håkan Nordgren
17.00 Vendelsö kyrka
Emmausgudstjänst
Gunn Sandström
Ann-Christine Wilund

I BÖRJAN – EN RESA TILL JORDENS BARNDOM

Musikal av Karin Runow.

Vendelsö kyrka

Lördag 17 april kl 16.00

S:t Eskils kyrka

Söndag 18 april kl 15.00
Medverkande: S:t Eskils
barnkör, Vendelsö barnkör,
ungdomar ur S:t Eskils och
Vendelsö ungdomskörer
Catharina Ekeberg, piano
Patrick Ahlberg, tvärflöjt,
instrumentalister
Eva-Lisa Oldeberg, dirigent

MUSIKALEN "PAPPA"

Jordbro kyrka

Söndag 9 maj kl 16.00
Gudstjänst med musikal
Veronica Willner
Musikalgruppen, Audite,
Mikael Fahlstedt, piano
Patrik Brask, trummor
Mats Sjöholm, kontrabas
Sara Bjäde, dir

FAMILJEDAG I VENDELSÖ

Välkommen till en dag för
hela familjen med blomtema
och blomsångskavalkad av
barnkörer m fl. Roliga akti-
viteter för små och stora.
Vi serverar korb med bröd.
Söndag 9 maj i Vendelsö
kyrka kl 11.00 -14.00.

Sinnesrogudstjänster

Ett möte med Gud såsom du själv uppfattar honom.

Vallakyrkan, Sleipnervägen 111.
Lördagarna 17/4 och 29/5 kl 18. Fika från kl 17.

TORSDAGSCAFÉ I BRANDBERGEN**Brandbergens församlingslokal**

Jungfruns gata 415. Fika och program varje torsdag kl 13.00. Programmet annonseras i Mitt i Haninge och på hemsidan.

För mer information, kontakta Mia Sjödin.

Träffpunkter**LUNCHMUSIK OCH SOPPA****S:t Eskils kyrka**

Onsdagar kl 12.00

Lunchmusik varje vecka med varierat innehåll.

Sopplunch varannan vecka kl 12.30. Datum: 24.3, 7.4, 21.4, 5.5 och 19.5

KYRKUPUB**Vendelsö kyrka**

Fredag 16 april kl 19.00-22.30

En träffpunkt med musik och tänkvärt innehåll.

Barnpassning. För program, se hemsidan.

VENDELSÖ KYRKLIGA SYFÖRENING

Syföreningen träffas varannan tisdag kl 13.00-15.00 och Stödstrumporna varannan torsdag kl 18.00-21.00. Kontaktperson: Britt Lindberg.

SOPPA PÅ MUSIK**Jordbro kyrka**

En onsdag i månaden kl 12.00 bjuder vi på en stund med musik, soppa (20:-) och trevligt sällskap.

14.4 Vårliga karameller

Kerstin Lostig, sång
Gunilla Tibbling, piano

12.5 En föräning av

sommar Ulrika Zettergren, sång och Niclas Steeve, piano

KRYCKAN

Dagverksamhet för utsatta i Haninge. Kryckan har nya öppettider: Tisdag, onsdag, torsdag är caféet öppet mellan kl 8-14. Dessa dagar serveras frukost kl 8 och lunch kl 12. Fredagar är caféet öppet mellan kl 8-13.

MUSIKLUNCH**Vendelsö kyrka**

Tisdagar kl 12.00-13.00

Datum: 13.4 och 18.5

CAFÉ TISDAG**Jordbro kyrka**

Tisdagar kl 9.30-11.30

Datum: 23.3, 20.4, 4.5, 18.5

Utställning**IKONUTSTÄLLNING**

Gunnar Theodoros Boström och Stefan Jaerpenberg ställer ut ikoner i Vendelsö kyrka 29 mars – 18 april

Barn**ÖPPEN BARN- OCH VUXENGRUPP****Jordbro kyrka**

Måndag 22.3 och 19.4 kl 09.00-11.30.

Ingen föränmälan.

Övrig barnverksamhet

se hemsidan www.osterhaningeforsamling.se

Pääsiäisrukous

Herra, sinä olet valo -
sinussa ei ole mitään pimeyttä.
Sinun rakkaudessa on aina valoisa aamu,
aina uudet mahdollisuudet löytää teitä,
päästä selvyteen.

Sinun armosi on joka aamu uusi.
Sinussa on ehtymätön rakkauden ja
armahtavaisuuden lähde.
Sinun rakkautesi valo voittaa sen pimeyden,
joka piilee meissä,
pimeyden joka lamauttaa,
riistää meiltä ilon ja voiman.

Sinä voitit kaikki kielteiset voimat,
kaiken tarkoituksettomuuden, itse kuolemankin
noustessasi kuolleista.

Sinun rakkautesi voitto vapauttaa meidätkin
pimeyden sortovallasta
elämään valossa ja yhteydessä.

Kiitos, että saamme, tapahtuupa mitä tahansa,
elää toivossa
joka ei saata häpeään,
täyttymyksen päivän ja lopullisen voiton toivossa.

Anna ylönousemuksesi uutta luovan voiman
muuttua yhä käytännöllisemmäksi todellisuudeksi
arkipäivässämme.
Auta meitä ankuroitumaan yhä lujemmin sinuun
niin että uuden elämän kaikki mahdollisuudet
pääsisivät meissä valloilleen
ja vapauttaisivat meidät iloon, rohkeuteen ja ylistykseen.

(Hiljaisuuden rukouksia)

KEVÄÄN TOIMINTAA ST. ESKILIN KIRKOLLA

24.3 Lauluilta klo 18.00

4.4 Ehtoollisjumalanpalvelus klo 15.00

21.4 Lauluilta klo 18.00

16.5 Kansanlaulumessu klo 15.00

19.5 Lauluilta klo 18.00

Traditioner kring

PÅSK

Påskan är kristenhetens största helg och påskhändelserna är centrum för den kristna tron. Genom uppståndelsen förstår lärjungarna att Jesus inte är vilken mirakelgörare som helst utan en alldeles unik person. Kyrkofäderna, de som lade grunden till det som kom att bli kyrkans lära, kallade helgen för festernas fest.

Palmsöndagen inleder de sista dagarna i fastan. Namnet kommer från det tillfälle när Jesus rider in i Jerusalem på en åsna. Människorna lägger palmkvistar framför honom på vägen som ett uttryck för sin hyllning.

Stilla veckan kallas dagarna som leder fram till påskhelgen – dagar fyllda av lugn och eftertanke. I kyrkorna firas ofta stilla kvällsgudstjänster eller passionsandakter, där man läser bibelberättelserna om Jesu sista vecka.

Flera av stilla veckans dagar har särskilda namn som förklarar dagens innehåll. Numera talar vi inte så ofta om dymmelonsdagen. Namnet är medeltida. Då var det vanligt att man satte en trästav (dymmel eller dymbil) i kyrkklockan eller lindade tyg om den vanliga kläppen för att dämpa klockans klang i stilla veckan.

Skärtorsdagens namn kommer från ordet skär, som betyder ren. På skärtorsdagskvällen tvättar Jesus sina lärjungars fötter för att visa att han vill tjäna dem. Med sina tolv lärjungar äter han en sista måltid med bröd och vin tillsammans och med den handlingen instiftar han nattvarden. Jesus blev senare på kvällen tillfångatagen och bortförd av romerska soldater.

Långfredagen präglas av sorg och lidande och är en mycket stilla dag i kyrkan. På långfredagen torteras Jesus och dör på korset. På avrättningsplatsen Golgata korsfästs han tillsammans med två rövare. För att markera långfredagens allvar firas gudstjänsten i många kyrkor utan kyrkklockor, orgelmusik och tända ljus. Altaret har inga prydnader utom fem röda rosor som symboliserar Jesus sår. Långfredagen var förr en av de dagar på året som var

mest fylld av traditioner. Alla nöjeslokaler var stängda och många klädde sig i svart. Hela samhället tog en paus. Laxmenyn som många äter på långfredagen är en påminnelse om fastematen, som var fisk.

Påskafton I Sverige firar vi påskhelgens stora fest på lördagskvällen, trots att påskan egentligen inte infaller förrän på söndagen. På påskaftonen dukar vi bordet och sätter in påskris, gärna med urblåsta ägg som prydnad.

Ägget symboliserar Jesu uppståndelse och att äta ägg vid påsk är en stark tradition även i andra länder. Genom det hårda skalet, en symbol för graven, bryter Kristi nya liv fram. En djup symbol med glimten i ögat är alltså de godisfyllda ägg som många föräldrar gömmer åt barnen. I det gamla samhället blev det tillåtet att börja äta ägg nu när fastan avslutats. Förmodligen är det också äggen, eller rättare sagt kycklingarna som kommer ur dem, som gett påskan dess gula färg.

Påskkärringarna är kvarlevor av den häxtro som vi i dag betraktar som gammal vidskepelse, men häxtron var gamla tiders sätt att på ett begripligt sätt ge form och innehåll åt den kamp mellan ont och gott som vi ständigt märker i världen och i våra egna liv. Årets viktiga helger har ofta budskap som på något sätt berör dessa frågor. Påskens tema, till exempel, är kampen mellan ljus och mörker, liv och död. Jesu uppståndelse närmar sig, men då det godas seger är som närmast är onskans aktivitet som störst.

Påskdagen är den dag då Jesus uppstår från de döda. Några kvinnor går till graven tidigt på morgonen för att smörja hans kropp, men möts av en tom grav och en ängel som förkunnar att Jesus uppstått. När de ger sig av för att berätta för de andra lärjungarna möter de Jesus på vägen. Kristen tro handlar om hur livet besestrar döden på alla plan. Uppståndelsen är den yttersta konsekvensen, men livets seger går som en röd tråd genom allt Jesus gör.

Korset, som var ett grymt redskap för tortyr och avrättning, blev det främsta kristna tecknet eftersom det visar på Guds kärlek till människorna i och med Jesu uppståndelse från de döda.

Annandag påsk berättar om hur fler och fler fick möta den uppståndne Jesus. Nu började man också förstå att allt som hänt under Jesu liv var en uppfyllelse av det som Gud lovat sitt folk och hela mänskligheten. Om dessa löften kan vi läsa i Gamla testamentet.

Reformationens följder

– luthersk ortodoxi och pietism, del 2

Staty av Johannes Rudbeckius, Västerås.

Gustav II Adolf (1594-1632), som 1611 tog över tronen, lovade i sin kungaförsäkran att hålla sig till den lutherska läran. Han utvisade därför alla katoliker ur riket 1617. Han föreslog vidare att kyrkoöverstyrelsen skulle bestå av både präster och lekmän, vilket mötte starkt motstånd i prästeståndet, som ansåg att det skulle inskränka kyrkans frihet. En av motståndarna var Johannes Rudbeckius, som efter professurer i matematik, hebreiska och teologi, blivit biskop i Västerås. Han införde där kyrkobokföring, fattigvård och grundlade också landets första gymnasium. För honom, som var ledande inom den lutherska ortodoxin, var Skriften ofelbar, läran ett sammanhängande system och aristotelisk filosofi och logik teologins tjänarinna.

En enad statskyrka

När Gustav II Adolf gick in i kriget mot det tyskromerska rikets katolska förbund, tycks hans avsikt inte ha varit att stödja de tyska protestanterna. Men eftersom han först besegrade katolikerna och sedan stupade i Lützen 1632, blev han i viss historieskrivning den store försvararen av och martyren för den lutherska tron. Ironiskt nog övergick hans dotter, drottning

Genom Uppsala möte 1593 hade kyrkan i Sverige officiellt blivit evangelisk. Sveriges katolske kung, Johan III:s son Sigismund, som också var kung i Polen tvingades vid sin kröning försäkra att han stod bakom Uppsala mötes beslut. Sedan hertig Karl besegrat honom vid slaget vid Stångebro och blivit ny svensk kung, hade den katolska motreformationen avvisats och den svenska kyrkan började utvecklas mot luthersk ortodoxi (ren lära).

Kristina (1626-1689) till katolicismen, efter att ha abdikert 1654. Detta och den lutherska ortodoxins strävan mot allt starkare religiös enhet i riket förstärkte antikatholicismen och fick hela Konkordieboken – de samlade lutherska bekännelseskriterierna från 1580 – antagen som bekännelse när kyrkolagen tillkom 1686, en lag som gällde ända fram till 1996. Under Karl X Gustavs och Karl XI:s regering förstärktes enväldet, så att kungen ensam blev kyrkans överhuvud och kyrkan en statskyrka.

Mot den lutherska ortodoxins intellektualism och beslutet att göra kungen till kyrkans enda överhuvud reagerade flera ledande kyrkomän. I sin psalmdiktning i 1695 års psalmbok sökte biskop Jesper Svedberg ge plats för känslan och prosten Jacob Boethius fick fängelse efter att ha hävdat kyrkans självständighet gentemot enväldet. Först med pietismen och herrnhutismen växte alternativ till enhetskyrkan fram.

Pietismen

Pietismen kom i början av 1700-talet till Stockholm med hemvändande karolinska krigsfångar. Den skiljde skarpt på troende och icketroende, betonade personlig omvändelse, en

känsla av främlingskap i denna världen och närmast lagiska krav på en ny livsföring. Lekmännen skulle kunna samlas i konventiklar (små grupper i hemmen) för bön, bibelläsning och uppbyggelse. Mot detta uppställdes 1726 konventikelplakatet, som förbjöd att ”uti private och enskilde hus man och kvinnkøn, gamla och unga, kände och okände, få eller flere, skola hava frihet sig att samla och tillhopa komma, allt under förevändning att bruka sin andakt och enkannerliga gudstjänst”. Endast husandakt medgavs. Vissa pietister, s k gråkoltar, ansåg den subjektiva religiösa erfarenheten, det inre ordet, vara viktigare än Skriften. Iklädda grå botgörardräkter av vadmal inväntade man den nära förstående domen.

En fromhet nära den pietistiska var herrnhutismen, som betonade känslan, hjärtats fromhet och betraktandet av Kristi sår. Myndigheterna reagerade mot den här formen av svärmisk religiositet genom en strikt tillämpning av stadgarna om religiöst tvång.

Det svenska kyrkolivet på 1700-talet dominerades dock av den lutherska ortodoxin, även om den tog intryck av pietism och herrnhutism och så småningom också av upplysningen.

Ett minneskapell och en minnessten finns idag på platsen där Gustav II Adolf stupade i slaget vid Lützen i november 1632.

TEXT: GÖRAN AGRELL
FOTO: CLIFFORD SHIRLEY
CATHARINA FREDRIKSON

KONTAKTA OSS

S:T ESKILS KYRKA

Runstensvägen 14, 136 46 Handen
vx 555 670 00

Präster

Eija Alpmäa Magnusson, 555 670 53,
0709-30 20 25

Magnus Back, 555 670 52, 0733-26 81 10

Attila Neumerker, 555 670 40

Håkan Nordgren, 555 670 37

Diakon

Malin Persson, 555 670 31

Församlingspedagog

Elisabet Hillbratt, 555 670 43

Församlingsassistenter

Anna Fredholm, 555 670 38

Karin Lind, 555 670 44

Barnverksamhet

Anki Bokvist, Helena Andersson,

Gertrud Eriksson, Carina Ekman, Maria Sjödin,

Birgitta Ohlsson, 555 670 32, 555 670 47

Musik

Catharina Ekeberg, kantor, 555 670 13

Mikael Fahlstedt, organist, 555 670 12

Vaktmästare 555 670 90

VENDELSÖ KYRKA

Skomakarvägen 18, 136 70 Haninge, 448 38 30

Präster

Per Hilmer Larsson, distriktschef

448 38 33, 0708-34 99 54

Mikael Gyllstedt, 448 38 37, 0708-95 37 78

Musik

Ann-Christine Wilund, kantor, vuxenkör

448 38 31, 0707-46 73 82

Kamilla Arlestrand, barnledig

Eva-Lisa Oldeberg, körledare, 448 38 31

Församlingspedagog

Henrik Stenman, 448 38 34, 076-207 55 34

Barnverksamhet

Britt Lindberg, Ninni Winberg,

Susanne Kumlin, 448 38 35

Vaktmästare 448 38 30

JORDBRO KYRKA

Moränvägen 17, 136 51 Haninge, 504 100 60

Präster

Veronica Willner, distriktschef, 0734-25 91 50

Carl Henrik Widlund, 0734-28 22 66

Diakon

Katija Smaliakowa, 0734-38 36 76

Musik

Sara Bjäde, kantor, 0734-22 45 13

Barnverksamhet

Barbro Widarsson, Ulla Sunesson, 504 100 67

Församlingsassistenter och fritidspedagog

Maria Helena Karlqvist, vik. församlingsassistent

0768-83 80 29, Maria Olofsson (tjänstledig)

Maria Larsson, fritidspedagog, 0708-10 26 88

Vaktmästare 504 100 60

BRANDBERGENS FÖRSAMLINGSLOKAL

Jungfruns gata 415

Mia Sjödin 555 670 32 (må-ti), 777 07 83 (to)

KRYCKAN

Vallakyrkan, Sleipnervägen 111, 777 80 90

Katija Smaliakowa, diakon, 0734-38 36 76

Leif Wiking, präst, 070-291 98 84

Carina Ekman, assistent

En hand att hålla i

Det var skumt i sjukrummet. Bara en enda lampa lyste svagt i ett hörn. Kvinnan som låg i sängen var en spillra av sitt forna jag. Ett skrumpet torkat russin, sa hon själv. Ansiktet var likblekt och tårt. Doften av sjukdom, till och med död, låg över rummet.

Maken satt ofta på en stol bredvid sängen. En stor stark man som var van vid att bestämma. Nu kunde han inget göra. Hans hand låg oftast i hennes. Man kunde kanske tro att han ville trösta henne och det ville han säkert, men det var hon som höll honom i handen. Det var hon som tröstade honom. Och inte bara honom utan alla som kom in i rummet. Barn, släktingar och vänner var alla förvånade över att dom oftast mätte bättre efter ett besök.

Jag som sjukhuspräst satt också där och fick må bra och det gav mig kraft till att möta människor som inte orkade ge. Som var bittra och ensamma.

Under mina år som sjukhuspräst mötte jag otaliga människor som mitt i sin egen dödskamp också var de som tröstade. Som gav hopp i en värld som borde vara hopplös.

En gång ville en kvinna att jag skulle läsa ur Bibeln. Vi hade just haft andakt och jag hade läst en berättelse om Jesus där han berättar för sina lärjungar att han ska dö och förvisso uppstå igen. Men kvinnan ville veta mer om Jesu vandring mot döden.

– Du förstår, sa hon, jag känner mig som honom. Eller rättare sagt, att jag vandrar i hans fotspår. Han är före mig hela tiden. När cellgiftet slutade ta och morfinet får mig att må illa har han redan varit där. Det gör mig stark.

Jag var förundrad men inte förvånad då jag åter fick möta denna styrka i svagheten. För det var så jag kände igen den. Människor som mitt i sin sjukdom, svaghet, blev starka. Inte fysiskt och ibland inte psykiskt utan kanske i sin trygghet. Ibland fanns en uttalad tro på Gud, men oftast inte. Det handlade heller inte om att de slutat kämpa, att de gett upp för en dödlig sjukdom. Men de var väl medvetna om att tiden var kort.

Så här i slutet av fastan och nära påsken tänker jag ofta på dem jag mött. Människor som var starka i sin svaghet och sjukdom. Som gav mig långt mer än jag gav dem. Men jag tänker också på alla dem som var rädda, bittra och där ångesten låg tät. Där det enda jag kunde ge var en hand att hålla i.

*Han gick in i din kamp på jorden,
Gud tog plats i din egen gestalt.
Han kände din puls.
Han blev trött liksom du
och han älskade dig över allt*

*Han gick in i din sorg och längtan.
Gud tog plats i din egen gestalt.
Han grät med din gråt.
Han blev ledsen som du
och han älskade dig över allt.*

*Han gick in i din nöd och smärta.
Gud tog plats i din egen gestalt
Han bar på ditt kors.
Han var plågad som du
och han älskade dig över allt.*

*Han gick in med sitt liv på jorden.
Gud tog plats i din egen gestalt.
Hans seger blev din.
Han var frestad som du
och han älskade dig över allt.*

SvP 358

TEXT: LEIF WIKING